

Boudewijn Geels en Elfanie toe Laer

DE VOOR HOEDE

Vrijpostige gesprekken met rolmodellen
van kleur over discriminatie en integratie

Met een voorwoord van Paul Scheffer

Inhoud

Voorwoord	7
Voorwoord Paul Scheffer: Discriminatie is als drijfzand	11
Dagmar Oudshoorn: ‘Slachtofferdenken werd er thuis vakkundig uitgepraat’	17
Orçun Ersungur: ‘Voor mijn moeder doe ik het met mijn “zwarte kop” nooit goed genoeg’	25
Franc Weerwind: ‘Na zijn eerste schooldag vroeg mijn zoon: “Pappa, waarom heb ik een kleur?”’	33
Abdellatif Chehdaoui: ‘Als je mij uitscheldt voor kut-Marokkaan voel ik me echt niet aangesproken’	41
Abigail Norville: ‘De politie controleerde mijn zoon dit jaar al dertien keer. Zonder reden.’	49
Jonathan Bouma: ‘Blanke mensen worden óók niet altijd aardig bejegend’	59
Souad El Markhous: ‘Je verbonden voelen met de Nederlandse én de Marokkaanse cultuur is soms best moeilijk’	67
Sara Bahramali: ‘Ik lunch ook met melk en boterhammen, dat vinden Nederlanders prettig’	77
Zakaria Boufangacha: ‘Niet grappig, old boys die vragen: “Moet ik nu op mijn tas letten?”’	85
Esmah Lahlah: ‘Straalt de politie zonder hoofddoek “neutraliteit” uit? Hoezo?’	93
Sylvana Simons: ‘Er zijn dagen dat ik niet word uitgescholden, maar het kan elk moment gebeuren’	103
Mohammed Chahim: ‘Mij vonden ze een goede gast, maar ze wilden niet op een Marokkaan stemmen’	115

Huck Chuah: ‘De maatschappij in Nederland is zo goed geregeld dat je er bijna nooit uitvalt’	123
Mohlad Hassan: ‘Voor je integratie is het goed om in een dorp te landen’	133
Fatimazhra Belhirsch: ‘Als islamitische vrouw word je van twee kanten in de gaten gehouden’	141
Nilüfer Gündoğan: ‘Zo’n vrouw die zonder boerka niet meer naar de supermarkt mag, is dat het waard?’	149
Kishan Lodhia: ‘Integratie heeft ook te maken met het dichten van de kloof in jezelf’	159
Sigi Lens: ‘Apengeluiden vanaf de tribune hoorden er eigenlijk gewoon bij’	169
Arfan Ikram: ‘Voor mij als wetenschapper is religie óók hyperrationeel’	177
Gerald Roethof: ‘Ik heb niet de indruk dat we na de zaak-George Floyd anders zijn gaan denken’	187
Jaya Baloo: ‘Standbeelden neerhalen is een van de domste dingen die je kunt doen’	197
Marian Spier: ‘Met een zwarte topvrouw en een Marokkaanse manager heb je de cultuur niet meteen veranderd’	207
Patrick Tilon: ‘Ik geef geen cent om de Bijlmer als de Bijlmer uit z’n nek kletst’	217
Shirin Musa: ‘Sylvana Simons heeft veel meer vrijheid dan ik’	227
Andy Kraag: ‘Vooroordelen? Zorg dat je er kracht uit put.’	229
Naschrift	251

Voorwoord

New York, Tokio, Pretoria, Stockholm, Enschede: in de lente van 2020 gingen wereldwijd miljoenen mensen de straat op. ‘Black lives matter,’ schreeuwden ze. De massale demonstraties volgden op de dood van George Floyd, de zwarte Amerikaan die stikte onder de knie van een witte politieman.

De protesten vormden voor ons aanleiding voor een serie interviews met Nederlanders van kleur. Mensen met grote ambities en glanzende carrières, terwijl hun startpositie vaak niet bijzonder goed was geweest. Kortom: rolmodellen.

Wat voor vooroordelen en discriminatie kwamen zij tegen op hun weg naar succes? Gingen ze de strijd aan als ze gepasseerd werden vanwege hun achtergrond? Of speelde die achtergrond nauwelijks een rol? En hoe staan zij in de maatschappelijke discussie over racisme? Hoe bereiden ze hun kinderen voor op ongelijkheid in de samenleving? En beklimmen zij ook zelf de baricaden om gelijkheid te bevechten?

Deze verhalen van de politici, bestuurders, ondernemers en andere toppers in hun vak verschillen sterk van elkaar. Mensen van kleur vormen dan ook geen homogene groep. Een Surinamer heeft niet automatisch meer op met een Marokkaan dan met een witte Nederlander. Maar er is één ding dat hen bindt: allemaal hebben ze hun aanvankelijke achterstand omgezet in een voor-sprong. Allemaal werden ze vaker onderschat dan wanneer ze Sander of Suzanne hadden geheten.

Toen we aan deze serie interviews begonnen, spraken we één ding nadrukkelijk met onszelf af: we zouden alles durven vragen. Want mede de angst voor een onderwerp als integratie heeft geleid tot polarisatie en tot verkiezingsuitslagen waar ze ook in het buitenland behoorlijk van opkeken, met een gedecimeerde PvdA en de PVV als tweede partij van Nederland.

Volgens premier Mark Rutte is er in Nederland sprake van ‘systemisch racisme’. Natuurlijk bespraken we dat met de geïnterviewden, en inderdaad hoorden we beschamende verhalen, over onversneden racisme en over subtielere vormen van uitsluiting. Onze conclusie: er is nog veel werk te verrichten.

Maar we hadden het ook over straatoverlast en criminaliteit. Hoe kan het dat je Geert Wilders wel over Marokkaanse, maar nooit over Chinese jongeren hoort? Moeten politievrouwen een hoofddoek kunnen dragen? Is een boerkaverbod nou discriminerend, of helpt het juist (gedwongen) zelfuitsluiting te voorkomen? En hoever mag, of moet, de ‘woke’-beweging gaan om – vermeend – racisme uit te bannen?

Alle geïnterviewden begrepen waarom we zo te werk gingen: je brengt een onderwerp alleen verder als je geen enkele vraag ongesteld laat. Hoewel, alle geïnterviewden... Sylvana Simons toonde helaas iets minder begrip.

Natuurlijk vroegen we ons ook af of twee witte journalisten wel zo’n serie konden maken. Daarover ging zelfs de allereerste vraag tijdens ons allereerste interview. Meteen merkten we dat onze gesprekspartners onze huidskleur geen issue, laat staan een bezwaar vonden – zoals zij dat omgekeerd ook van witte Nederlanders verwachten.

De gesprekken gingen over huidskleur, maar als je in gesprek bent, écht in gesprek, doet je kleur er helemaal niet toe. Dan praat je met iemand die dezelfde verlangens heeft als jij: harmonie, gelijkwaardigheid, economische zekerheid en voldoende mogelijkheden tot zelfontplooiing.

Dat wisten wij natuurlijk al, en het dan toch bespreken voelde soms ongemakkelijk. Toch leidde het gesprek hierover elke keer weer tot nieuwe, zeer interessante en inspirerende inzichten. Inzichten die we in dit boek graag met u delen.

Boudewijn Geels en Elfanie toe Laer, april 2022

Dagmar Oudshoorn

‘Slachtofferdenken werd er thuis
vakkundig uitgepraat’

CV

1972: Geboren in Breda

1994-1998: Pedagogiek, Radboud
Universiteit

2002: Bestuurder Rotterdamse
deelgemeente Feijenoord

2010: Burgemeester Uithoorn

2018: Directeur Operatiën
Politie Amsterdam

2020: Directeur Amnesty
International Nederland

Als gekleurde burgemeester haalde Dagmar Oudshoorn (1972) met tegenzin Zwarte Pieten binnen. Als directeur bij de politie zag ze hoe het denken in quota echte diversiteit kan belemmeren. Nu spreekt ze als directeur van Amnesty International Nederland over haar eigen ervaringen met racisme.

Dagmar Oudshoorn weet het nog goed. Ze was bestuurder van de Rotterdamse deelgemeente Feijenoord toen daar het jaarlijkse congres van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten werd gehouden. Tijdens een busrit met collega-bestuurders ving ze een Zeeuwse tongval op. Het bleek een wethouder te zijn uit de buurt waar haar moeder opgroeide. Oudshoorn: ‘Ik stelde me voor, waar-

op hij zei, zo op z'n Zeeuws: "Ah, jie bint dat bruuntje, van die oudste dochter van Oudshoorn. Die was niet getrouwd eeejjj."

Het voorbeeld toont voor haar aan hoe onbeleefd mensen soms zijn. En ook de aversie waar haar moeder mee te maken had gehad.

Want als achttienjarige ongehuwd bevallen, en dan ook nog van een 'zwart' kind, dat kon niet. Al helemaal niet op het gereformeerde Noord-Beveland. 'Ik denk dat mijn moeder meer weerstand heeft ondervonden dan ik,' zegt Oudshoorn over de vrouw die ze bestempelt als haar rolmodel.

Ze ontvangt in het kantoor van Amnesty International in Amsterdam, een statig pand aan de Keizersgracht dat ooit eigendom was van een grote slavenhandelaar. Oudshoorn zwaait hier sinds januari 2020 de scepter. Haar kamer kijkt uit op het Homomonument, aan de muur hangen foto's van haar witte man en hun geadopteerde zoon. Haar eigen vader, een Surinamer, heeft ze nooit gekend. Oudshoorn draagt een effen blauwe jurk en een kleurige Afrikaanse ketting.

Neemt u waar dat uw interviewers allebei wit zijn?

'Dat is niet iets wat mij direct opvalt. Wel dat jullie het in jullie interviewverzoek hadden over mijn "niet-westerse migratieachtergrond". Surinamers zo bestempelen ligt een beetje gevoelig. We zijn aan Nederland verbonden vanwege het koloniale verleden. Dat is iets anders dan een migratieverleden. Mijn vader was onderdaan van het Koninkrijk der Nederlanden.'

Klinkt 'mensen van kleur' minder beladen?

'Ik noem mijzelf een persoon van kleur. Ik ben trots op mijn kleur. Maar ik leef wel in een wereld waarin ik voor sommige mensen zwart ben – en dan de negatieve connotatie van zwart – en voor anderen niet zwart genoeg, een bounty. Heel confronterend als het wordt gezegd door iemand die zelf weet hoe het is

‘Ik leef in een wereld
waarin ik voor sommige
mensen zwart ben –
en dan de negatieve
connotatie van zwart
– en voor anderen niet
zwart genoeg, een
bounty’